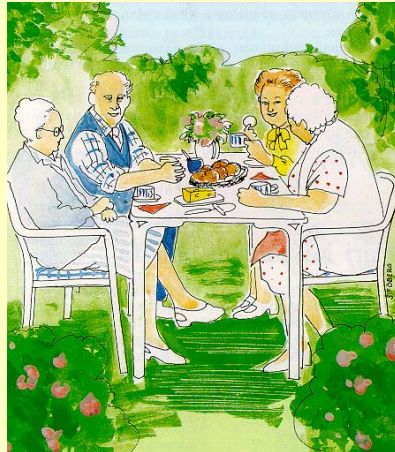

Vård av en

åldrande mun

1

x:\ar\kampanjat\käihmisten kampanja.r., hoitohenk./SK.1.12.2002

Varför är det speciellt viktigt att äldre människor sköter munhälsa och munhygien?

- Samband mellan munsjukdomar och allmänsjukdomar
- Möjligt att förhindra tand- och munsjukdomar
- Vård av skador som redan uppstått
- Social betydelse
- Allmänt välbefinnande

2

x:\ar\kalvof\käihmisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Tandläkareundersökning i början av anstaltsvård

- Tand- och munvård en del av vårdplanen
- Minimikravet är behandling av inflammationer (också latenta)
- Munsymptom, muntorrhet
- Biverkningar av läkemedel
- Tuggförmåga
- Samarbete mellan tandläkare och läkare vid allmänsjukdomar

3

x:\ar\kalvo\lääkärilisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Tandköttsinflammation

- Blödande tandkött är det första symptomet
- Bakterier växer in mellan tand och tandkött
- Tändernas fäste förstörs
- Profylax: Rengör gränsen mellan tand och tandkött ordentligt
- Tandstensborttagning hos tandläkare eller hygienist
- I svåra fall bakterieodling och behandling enligt dess resultat

4

x:\ar\kalvo\lääkärilisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Hål i tänderna eller karies

- Bakterierna använder socker som finns i födan för att bilda syror som fräter tändernas yta, och det bildas hål i tänderna.
- Saliven skyddar tänderna och hindrar att det bildas hål. Om salivavsöndringen minskar, t.ex. på grund av medicinering, blir risken för nya hål större.

5

Hål i tänderna eller karies

- Tandköttskanterna!
- Borsta tänderna varje dag med fluortandkräm, avlägsna placket
- Mångsidiga och regelbundna måltider
- Undvik täta mellanmål!

6

Sjukdomar i munslemhinnorna

- Mekanisk eller kemisk retning, mikrober
- Om man har öm mun kan en tandkräm som inte löddrar vara skonsammare.
- Inflammierade slemhinnor under proteser, ofta en blandinfektion med bakterier och svamp
- Rengör protesen dagligen!
- Förvara över natten i ett luftigt kärl!
- Följ med slemhinnornas utseende
- Ställ diagnos på förstadier till cancer!

7

x:\ar\kalvof\kälhmisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Salivens skyddande effekt

- Sköljer, håller slemhinnorna fuktiga.
- Gör slemhinnorna hala, vilket underlättar sväljning och tal.
- Motarbetar mikrober: skyddar slemhinnorna mot bakterier, virus och svamp, hindrar dem att tränga in i kroppen.
- Bufferteffekt
- Får blodet att koagulera snabbare

8

x:\ar\kalvof\kälhmisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Muntorrhet

- Mera hål i tänderna
- Proteser skaver lättare
- Svårt att svälja och tala

- Skölj ofta med vatten
- Tugga
- Syntetisk saliversättning
- Fluor och xylitol
(för dem som har egna tänder)

Vanliga läkemedel som gör munnen torr:

- Blodtrycksmedicin
- Vätskedrivande medel
- Allergimedieiner
- Medel mot depression
- Lugnande medel
- Sömnmedicin
- Medicinering vid Parkinsons
sjukdom

Problem med tandproteser

- Skavande proteser - sår i munnen
- Muninflammationer, muntorrhet
- Behov av reparationer, munnen har förändrats sedan protesen gjordes
- Sår i mungiporna - svampinfektion, minskad betthöjd
- De kvarvarande egna tändernas kondition
- Bara tandläkare har rätt att tillverka och reparera delproteser.

Upptäck munrelaterade problem

- Äter personen inte ordentligt?
- Är han/hon orolig och ångestfull?
- Undviker han/hon andras sällskap?

Vem sköter den äldre människans munhygien?

- Det kan vara omöjligt för en äldre människa att rengöra tänder och protes ordentligt

- * Rätt kunskap om hur det bör göras
- * Motorik
- * Styrka
- * Synförmåga

13

x:\ar\kalvo\lääkärilisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Vem sköter den äldre människans munhygien?

- Hjälp av vårdpersonal eller en särskild ansvarig?

Förebyggande vård är den billigaste och enklaste vården av mun- och tandsjukdomar!

14

x:\ar\kalvo\lääkärilisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Rengöring av mun, tänder och protes

- Uppmuntra åldrande att själv sköta mun och tänder!
- Rengöring två gånger per dag
- Var alltid försiktig och finkänslig då du hjälper till.
- Fukta munnen under dagen.

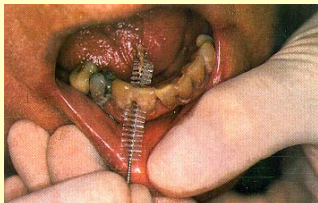

15

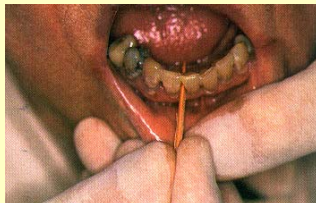
x:\ar\kalvof\käihminen kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Det är viktigt att rengöra tandmellanrummen!

interdentalborste
för mellanrummen

tandstickor

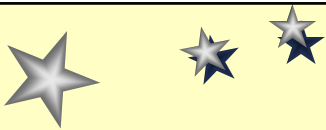
tandtråd

*Tandsjukdomarna börjar
i mellanrummen!*

16

x:\ar\kalvof\käihminen kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

helprotes borstas

delprotes borstas

slemhinnorna
rengörs

Ta ut proteserna till natten

-> slemhinnorna hålls friska

Förvara proteserna i ett luftigt kärl, inte i vatten!

Tvätta förvaringskärlen varje dag!

17

x:\ar\kalvof\kälhmisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Regelbunden tandläkarkontroll och -vård

- Hjälper till att hålla munnen frisk
- Profylax är effektiv
- Behandla skador tidigt
- Behandla latent inflammationer
- Regelbunden vård minskar kostnaderna

*Ju friskare munnen och
tänderna är, desto bättre mår man!*

18

x:\ar\kalvof\kälhmisten kampanja.r., hoitohenk./SK.12.10.99

Ersätter sjukförsäkringen

Sjukförsäkringen ersätter tandvård hos privattandläkare

För frontveteraner

- 100 %*) för undersökning och förebyggande behandling och för kliniskt arbete i samband med proteser
- 60 %*) för annan vård
- 50 %*) för tekniskt protesarbete

För alla

- 60 % *) av annan tandvård än tandreglering, protesbehandling och tandtekniska kostnader. Ersättningen för undersökning betalas en gång per kalenderår.

*) Ersättningen beräknas utgående från taxor som fastställs av FPA, och som i allmänhet är lägre än de verkliga kostnaderna.

19

x:\ar\kalvot\käihmistien kampanja.r., hoitohenk./SK 30.01.2001

Vård av veteraner på hälsovårdscentral

På hälsocentralerna uppbärs ingen avgift av frontveteraner för granskning och förebyggande vård. Inte heller den kliniska delen av protesvård är avgiftsbelagd. För annan behandling uppbärs avgift enligt normal taxa. De tandtekniska laboriekostnaderna står patienten helt för.

20

x:\ar\kalvot\käihmistien kampanja.r., hoitohenk./SK 12.10.99